

IX. évfolyam 2. szám 2009. nyár

magyartarka

A Magyartarka Tenyésztők Egyesületének információs lapja

Genetik Plus Kft., Szakmai Nap Marosvásárhely, 2009. június 9.

Tisztelt Olvasó!

Örömmel tájékoztatjuk a tenyésztőket, olvasóinkat és a fajta iránt érdeklődőket, hogy a mai kor elvárásaihoz igazodva megújítottuk egyesületünk honlapját (www.magyardartarka.hu).

A jövőre nézve reményt keltő, hogy az ágazati bizonytalanságok ellenére a veszélyeztetett fajtaként számon tartott magyardartarka szarvasmarha megőrzéséhez, genetikai fejlesztéséhez szükséges populációméret nem csökkent drámaian. Bízható tendencia az is, hogy lassan ugyan, de gyarapszik azon korszerű kis- és középzemek, családi gazdaságok száma, akik a fajta tenyésztésében látják maguk és családjuk boldogulását, megélhetését.

A vázolt tendenciák természetesen nekünk, az egyesület munkatársainak is új kihívást jelentenek. A megújulás jegyében alakítottuk át honlapunk arculatát, frissítettük fel újabb és újabb hasznos és érdekes információkkal. Célunk az, hogy a magyardartarka tenyésztők interaktív fórumává váljon ez a lap aktívan segítve az Önök mindennapi munkáját. Több új menüponttal találkozhatnak a látogatók, az új struktúra a könnyebb eligazodást szolgálja. Ilyen például az „Állategészségügy”, a „Jogszabályok, rendeletek”, vagy a „Támogatások” menüpont. Az adás-vétel rovatban a tenyésztők regisztrációt követően saját maguk tölthetik fel eladó tenyész-, illetve vágóállataikat.

A regisztráció során néhány alapvető adat megadására kerül sor (név, felhasználói név, e-mail, jelszó). Ezután a megadott e-mail címre egy megerősítő levél érkezik, az ebben található linkre kattintva fognak „aktiválódni” a regisztrációkor megadott adatok. Ezután a honlapon a felhasználói név és a jelszó megadása után már lehet is használni a rovatot. Belépés után a „Hirdetés feladása” linkre kattintva lehet új hirdetést elhelyezni. A megjelenő űrlapot értelem szerűen kitöltve, majd a „Feladás” gombot megnyomva kerül fel a hirdetés a honlapra. A hirdetés(ek) feladása után ne felejtünk el kilépni a rovatból a honlap jobb oldalán található „Kijelentkezés” linkre kattintva.

Az újság nyilvánosságán keresztül is szeretném megköszönni az egyesületi kiadványok tördelő-szerkesztőjének, Szalai Norbertnek a honlap megújításában végzett áldozatkész munkáját. Várjuk ötleteiket, segítő szándékú javaslataikat annak érdekében, hogy weblapunk valóban a tenyésztőtársadalom, az Önök boldogulását szolgálja.

Önök számára bizonyára ismert, hogy 2009. június 22-én a termelői érdekképviselők által Luxemburgba meghirdetett összeurópai tejtüntetéssel egy időben a hazai tejtermelők az Európai Bizottság Magyarországi Képviselője előtt demonstrációt szerveztek a tejágazatot sújtó alacsony termelői árak miatt. A Demonstrációs Bizottság petíciót adott át Európai Bizottság és az FVM képviselőjének, amelyet nyári számunk mellékleteként olvashatnak.

Dr. Húth Balázs tenyésztés- és marketingvezető, MTE

Tartalomjegyzék

Tenyésztési aktualitások	4
Jubileumi Küldöttközgyűlés	5
„Magyardartarka Fajtaért” Emlékérem	9
Ki tartja el az állami vagyont?	10
Genetik Plus Kft.- Szakmai nap	15
Budai László, Berettyóújfalu	16
Kiállítás-Hódmezővásárhely	18
Magyardartarka növendék bikák sajátjeljesítmény-vizsgálati eredménye	19
Magyardartarka tenyész bikák szaporítóanyagának árjegyzéke	21

Címlapfotó: Kovács Zoltán, Delelő gulya az Őrségben

**A Magyardartarka Tenyésztők Egyesülete
információs lapja**

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Holló István
Dr. Húth Balázs
Dr. Polgár J. Péter
Dr. Stefler József

Főszerkesztő: Füller Imre

Szerkesztőség:
Magyardartarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyardartarka.axelero.net
web: <http://www.magyardartarka.hu>

ISSN 1587-9305

Kiadó: Magyardartarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyardartarka.axelero.net

Felelős kiadó: Rácz Károly
Lektor: Orbánné Prikk Orsolya
DTP: Szalai Norbert

Nyomda: Pethő & Társa Nyomda
Megjelenés: negyedévente 2.000 példányban

Dr. Húth Balázs tenyésztés- és marketingvezető, MTE

TENYÉSZTÉSI AKTUALITÁSOK

Mint általában, az idei évben is az első, tenyésztési szempontból kiemelt fontosságú lépés volt a tavaszi Ivadék Teljesítmény Vizsgálatok (ITV) indítása. Áprilisban három tenyész bikát (20948 Bonyhádi **Göcsej** Herich, 21191 Teveli **Gerjen** Vallomás, 21192 Kocséri **Göboly** Vallomás) sikerült indítani a kettős (fejt) tenyészetekben, a termelésellenőrzött tehénlétszám csökkenése miatt.

Göcsej a 18929 osztrák import Herich fia. Összevont tenyészérték-indexe (GZW) 129, emellett jó hústermelést (hús TÉ: 110) és fitneszt (114) örökít. Anyja a 4. laktációban 8433 kg tejet termelt.

Gerjen apja 16113 Bonyhádi Vallomás Lehel, amely bizonyítja a modernkori hegyitarka-tenyésztés filozófiájának eredményét. Nevezetesen a tej-, a hústermelő képesség és a fitnesz tulajdonságok együttes javításának lehetőségét. Apai nagyapja 12845 Lehel Renner-Fia, a magyartarka tenyésztés meghatározó jelentőségű hazai tenyésztésű bikája. Az ősök termelése alapján a tejtermelés javítása mellett jó hústermelő képességre is számíthatunk Gerjen esetében, hiszen KSTV-ben 1950 g/nap súlygyarapodást produkált.

Gerjenhez hasonló termelést és küllemet várunk apai féltestvérétől, Göbolytól is.

A nem fejt magyartarka tenyészetekben szintén három ciklusbikát indítottunk ivadékvizsgálatban (21167 Derecskei **Gyanta** Sepi, 21168 Derecskei **Györe** Színvonalas, 21191 Teveli **Gerjen** Vallomás).

Gyanta a 14989 Teveli Sepi Strahlist fia. Sepi klasszikus kettőshasznosítású bika, amelynek lányai hosszú időn keresztül képesek a termelésben maradni, gondoskodva az állandóan változó közgazdasági környezetben a több lábbon állás biztonságáról. Anyja derecskei húshasznú vonalból származik, apja Kocséri Rába Hillmann, amely hosszú időn keresztül meghatározó húshasznú tenyész bika volt, nagy hatást gyakorolt a jelenlegi populáció genetikai összetételére. Gyanta hízekonyságára jellemző, hogy üzemi sajátjeljesítmény- vizsgálatban 2097 g/nap gyarapodást produkált. Györe apja Bonyhádi Színvonalas Husberg, anyja pedig szintén egy derecskei

húshasznú vonalba tartozik. Említésre méltó az anyai nagyapa, a 12928 Lejtős Takt, amely az egyik legismertebb húshasznú magyartarka vonal alapítója, a német import Takt fia. Lejtős Takt unokája, a ma is élő egyik legjobb húshasznú magyartarka tenyész bika 17760 Nyőgéri Buzogány Vá-sott. A jelenleg 7 éves Buzogány szervezeti szilárdságára jellemző, hogy már a szombathelyi mesterséges állomáson is termelt, jelenleg pedig a nyőgéri tenyészetben több éve fedező bika. Bízunk benne, hogy Györe is a kiváló elődök nyomdokaiba lép, amelyre jó esélye van, hiszen Gyantához hasonlóan szintén kimagasló súlygyarapodást ért el (2339 g/nap).

A következő állomás a májusi tenyészértékbecslés, amely most kivételesen sok újonnan értékelődött tenyész bikával gazdagította a kínálatot. Közülük a legjobb a 18031 Bonyhádi **Cimbora** Rumba-ET, amely magas tejmenyiség-javítást, nagy ráját (115) és kimagasló tőgyalakulást (117) örökít. Apja az osztrák származású Rumba, amely hosszú időn keresztül vezetett nyugati szomszédunknál az összevont tenyészérték-index (GZW) rangsora. 128 KTI-vel nem sokkal marad el tőle a szintén Rumba apaságú féltestvére, a 18110 Jáki **Cudar** Rumba, amely szintén nagy tejmenyiséget és jó küllemet (ráma, tőgy) örökít. Anyja négy laktáció átlagában 8000 kg feletti tejtermelést produkált. Szintén a tavaszi tenyészértékbecslés után köszönt be minden idők egyik legjobb küllemet örökítő magyartarka bikájának, a 14427 Bonyhádi Rex Hallingnak a fia, a 18428 Gencsapáti **Cinke** Rex, amely Cudarhoz hasonlóan 128 KTI-vel, nagy rájával (114), korrekt lábszerkezettel (106) és apjához hasonlóan kimagasló tőgyjavítással (119) tűnik fel. A hústermeléssel összefüggő tulajdonságokban (izmoltság, színhús-kitermelés) ugyanakkor a populáció átlaga alatti (Hús TÉ: 80). A 18429 Jáki **Csóka** Radnab 120 KTI mellett lányai átlag feletti küllemi tulajdonságokkal rendelkeznek. Három ígéretes bikával bővült a genetikailag szarvatalan húshasznú tenyész bikák sora. Ezek közül a 19301 Derecskei **Étlap** Supery és a 19302 Derecskei **Etűd** Supery

a vérfrissítésre és tenyész bika-előállításra importált dán szimentáli bika, Supery fiai. A bikák és utódaik egyaránt jó küllemmel és húsformákkal, valamint átlag feletti súlygyarapodással rendelkeznek. Különösen ígéretesnek tűnik a 19958 Derecskei **Enzim** Vidám, amely a hús- és kettőshasznú vonalak kombinálásából született, és borjai kimagasló súlygyarapodást produkáltak. A tenyésztési koncepció lényege, hogy a nem fejt magyartarka állományok borjúnevelő képességének javítására célpárosítjuk a jó húsformákat és nagy testméreteket mutató fejt teheneket az élenjáró húshasznú bikákkal, vagy fordítva, tehát húshasznú tehenet párosítunk konszolidált tejtermelést és jó hústermelést örökítő kettőshasznú bikákkal. Enzim apja a 15894 Bonyhádi Vidám Husaldo, amely 126 KTI-vel és 116-os hús tenyészértékével igazi kettőshasznosítású tenyész bikánk. Enzim kiváló küllemmel büszkélkedhet, és bízunk benne, hogy apja nyomdokaiba lép.

Tovább folytatódott mind a kettős, mind a húshasznú tenyész bikák hús-ivadékteljesítmény vizsgálata is, melyben minden bika 15-15 hímváru utódjának hizlalási és vágási adatai képezik a hús-tenyészértékbecslés alapját. Ez a folyamat mindig párhuzamosan követi az előző évi ITV indításokat, hiszen a munka a megszületett bikaborjak kiválasztásával és hizlalásával kezdődik. Jelenleg 19444 Etalon, 19445 Előleg, 19889 Eörs, 19890 Eredményes, 20064 Füge és 20065 Fickó utódok híznak a Bovinia Kft. takácsi telepén. Az ivadékcsoportok vágása után a fenti bikáktól is hústenyészértéket közölhetünk.

Korábban már tájékoztattuk tisztelt olvasóinkat, hogy a perzisztencia-tenyészértéket a Debreceni Egyetem munkatársával, dr. Komlósi Istvánnal kezdtük meg kidolgozni. Örömmel jelenthetem, hogy a perzisztencia adatok teszteltetése rendben lezajlott, így az őszi értékelésre a magyartarka tenyész bikák mellett már a jelzett tulajdonság tenyészértéke is feltüntetésre kerül a bikakatalógusokban.

JUBILEUMI KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS

Egyesületünk 2009. május 7-én, Bonyhádon tartotta Jubileumi küldöttközgyűlését. A Küldöttközgyűlés a következő napirendi pontokat tárgyalta:

1. Megnyitó - Rácz Károly elnök.
2. Munkabeszámoló az egyesület 2008. évi tevékenységéről - Füller Imre ügyvezető igazgató.
3. Ellenőrző bizottság jelentése. - Szabóné Bogdán Judit ellenőrző bizottsági elnök.
4. 2009. évi költségvetés - Füller Imre ügyvezető igazgató.
5. Alapszabály módosítás - dr. Nagy Tibor jogtanácsos
6. 20 éves az Egyesület - Füller Imre ügyvezető igazgató.
7. A két évtized tenyésztői munkája - dr. Húth Balázs tenyésztésvezető
8. A „Magyartarka fajtaért emlékérem” átadása - Rácz Károly elnök (Füller Imre ügyvezető igazgató).
9. Emléklapok átadása - Rácz Károly elnök
10. Elit törzskönyvek átadása - Rácz Károly elnök (dr. Húth Balázs tenyésztésvezető).
11. Kizárások.
12. Egyebek.

Rácz Károly elnök megnyitó szavai után a 2., 3. és 4. napirendi pontokat Szabóné Bogdán Judit ellenőrző bizottsági elnök és Füller Imre ügyvezető igazgató terjesztették elő. Ezeket a napirendeket együtt tárgyaltuk, majd az elnök megnyitotta a napirendi pontok felett a vitát. A regionális összejöveteleinken tagjaink már hallották a munkabeszámolót, a pénzügyi beszámolót és a 2009. évi költségvetést is, és ott szűkebb körben meg is vitatták.

A 4. napirendi pontot dr. Nagy Tibor jogtanácsos úr terjesztette elő, mely az Alapszabályunk módosításáról szólt. Az Alapszabályt az elnökség átnézte, és az elvárásoknak megfelelően kérte a Küldöttközgyűléstől a módosítást.

A 6., 7. napirendi pont az Egyesület elmúlt 20 évi tenyésztésszervezési és tenyésztési eredményeit mutatta be, melyet Füller Imre ügyvezető igazgató és dr. Húth Balázs tenyésztés- és marketingvezető terjesztett elő.

20 ÉV A MAGYARTARKA TENYÉSZTÉSÉRT

1987. április 14-én tizennégy, húshasznosítású magyartarkát tartó nagyüzem társulási szerződést köt, és a szükséges jóváhagyások után megalapítja a Magyartarka Tenyésztők Egyesületét. Az 1987-es közgyűlés elfogadja a húshasznosítású magyartarka tenyésztési programját, melyet az Egyesület dr. Balika Sándor (Taurina) vezetésével készít. Úgy gondolják, közösen nagyobb mennyiségben könnyebb az értékesítési tárgyalásokat lefolytatni a vágóhidakkal. Az 1988. évi Közgyűlésükre a kettőshasznosítású állományok képviselőit is meghívják, akik szeretnének csatlakozni a programhoz, de ekkor a kettőshasznosítású magyartarka tenyésztésszervezését még az ÁTMI végzi. Az ÁTMI csak a húshasznosítású magyartarka tenyésztésszervezési feladatait adja át a társulásnak.

Az Egyesület bölcsőjénél ott szorgoskodik dr. Bíró István, dr. Csányi László, dr. Szmodits Tibor és dr. Munkácsy László. Az 1989. évi II. törvény, a Gyülekezéssről és egyesülésről szóló törvény - melyet az akkori politikai helyzet kényszerített ki -, lehetővé tette, hogy megalakuljanak a tenyésztőszervezetek. Bonyhádon az 1989. június 16-ai Közgyűlés nem alakította át az előző egyesületet, hanem újból létrehozta a Magyartarka Tenyésztők Egyesületét, mely már az összes (hús- és kettőshasznosítású) magyartarkát tartó tag tenyésztőszervezete lett. Az Egyesület a közgyűlésen elfogadott Alapszabály szerint működik, melyet az azóta eltelt idő alatt többször módosítottunk.

A jogosítványokat, tenyésztésszervezést, törzskönyvezést, termelésellenőrzést 1992. május 1-jével kapja meg az Egyesület a Mezőgazdasági Minőség Intézet (MMI) javaslatára a Földművelésügyi Minisztériumtól. Húshasznosítás vonatkozásában 1989-ben megalkottunk egy számítógépes programot a húshasznosítású magyartarka termelésellenőrzésre, amely még ma is működik, és amelynek segítségével az adatrögzítést, -feldolgozást végezzük a húshasznosítású állomá-

év	létszám	beállítási súly átlag (kg)	záró súly átlag (kg)	Átlagos súlygyarapodás g/nap	
				életnap	STV alatt
1994	16	170,06	438,31	1344,92	1950,11
1995	18	229,17	498,72	1481,12	1604,50
1996	26	246,23	526,27	1489,24	1666,90
1997	13	235,62	522,46	1423,18	1707,42
1998	18	273,50	531,78	1425,79	1610,74
1999	17	261,41	543,18	1445,03	1683,04
2000	27	278,37	546,89	1371,88	1598,32
2001	30	309,90	580,10	1410,57	1674,40
2002	15	280,33	539,40	1417,43	2067,48
2003	20	324,45	548,70	1504,12	1972,05
2004	24	387,71	586,25	1442,97	1638,51
2005	23	351,43	552,30	1384,01	1619,76
2006	25	373,80	580,48	1376,14	1678,28
2007	15	360,00	570,60	1453,69	1754,93
összesen	288	297,11	544,52	1424,97	1714,52

1. táblázat

A növendék bikák súlya STV-be állításkor és záráskor, valamint élet napi és STV alatti súlygyarapodásuk

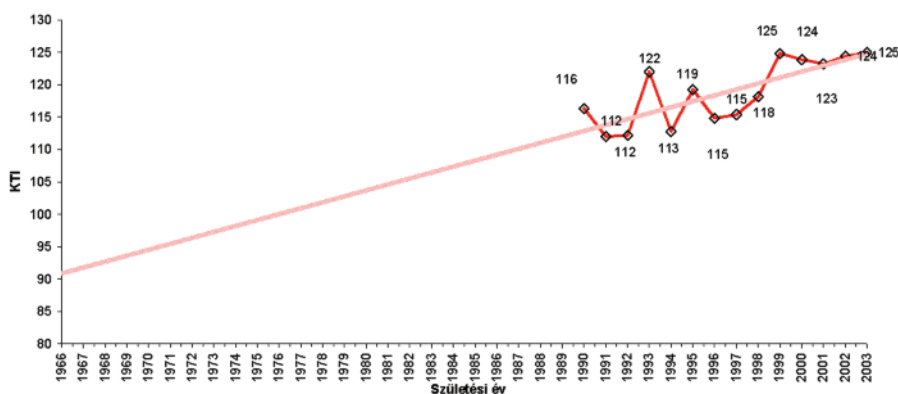

nyokban. A programmal 1990-ben 11 tenyésztetben indult el a húshasznosítású termelésellenőrzés. Ez ma 28 tenyésztetben 4111 tehén.

A Hegyitarka Tenyésztők Szövetségében és a Szimentáli Világszövetségben 1990-ig az állam képviselte Magyarországot, a magyartarka fajtát, ekkor kapta meg az Egyesület a képviseleti jogot, melyet Tóth Róza, egyesületünk első elnöke látott el 2000-ig. 1990-ben az európai- és világszövetségi tagdíjat nagy nehézségek árán tudtuk kifizetni, hiszen az Egyesületnek a képviseleti jogot az állam átadta, de nem kapott devizaszámlát, csak 1992-ben.

Ebben az időszakban a tejtermelők komoly gazdasági gondokkal küszködnek, a tejelőállítás önköltsége magasabb, mint az értékesítési ár, tehát veszteséggel termelnek, így 1990. január 31-ére megszerveztük az első demonstrációt a minisztérium előtt. Mi is a szervezők között voltunk, megtöltöttük a Kossuth teret.

A körülöttünk működő állami és társadalmi szervezetek folyamatos változása jellemzi ezt az időszakot. Megszűnnek, átalakulnak a tenyészbika-előállítással foglalkozó szervezetek, magánvállalkozások jönnek létre a tenyészbika-előállításra, a sperma forgalmazására. Ezekkel a mesterséges állomásokkal kötnek szerződést a tenyésztő szervezetek tenyésztési programjuk megvalósítására. Így a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete az Országos Mesterséges Termékenyítő Vállalattal kötött szerződést, ami később Országos Mesterséges Termékenyítő Részvénytársaság (OMT Rt.) lett. Ez a rész-

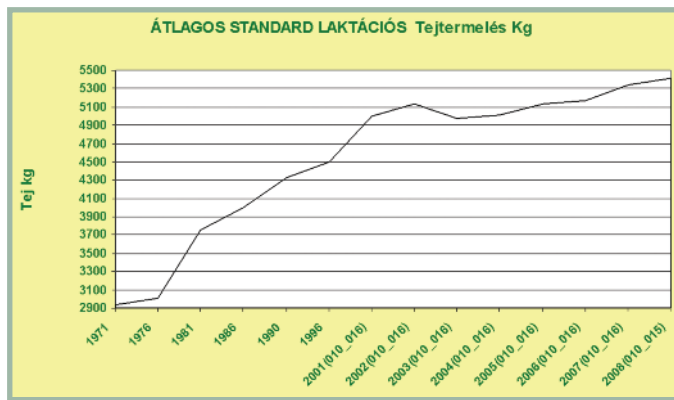
1. ábra

Kettőshasznú magyartarka bikák tenyésztértékének alakulása a bikák születési éve szerint - 2008. november

vénytársaság ekkor még 100%-os állami tulajdonú társaság. A tenyésztési programot az egyesületek határozták meg, amit a mesterségesek hajtanak végre az egyesület felügyelete mellett. Szerződés alapján. 1992-ben spermadepót hoztunk létre, melybe évente a legjobb német, osztrák, francia kettőshasznosítású bikáktól, illetve dán, amerikai, kanadai, német húshasznosítású bikáktól vásároltunk termékenyítő anyagot bika-előállítás céljából. Mivel kicsi az aktív populáció, így kívántuk, kívánjuk elkerülni a rokontenyésztést, hiszen a spermadepó ma is működik. Az összes import mennyisége nem haladja meg az éves termékenyítőanyag-forgalom 5 %-át, de a legtöbb évben ez a mennyiség 2-3%. 1994-ben újraszerveztük a tenyészbika-jelöltek központosított sajátjeltesítmény-vizsgálatát az OMT Rt. Szombathelyi Állomásán, mivel az állami központosított sajátjeltesítmény-vizsgáló állomás Boródpusztán 1992-ben

megszűnt. Szombathely lett a magyartarka központ, az igazgató ekkor dr. Mészáros József volt. Évente 15-30 bika indult központosított sajátjeltesítmény-vizsgálatban. A hízekonyság-vizsgálat végén egy bizottság értékeli az eredményeket, és javaslata alapján 8-12 bika indul ivadékteljesítmény-vizsgálatba az „A” termelésellenőrzés alatt álló tenyészetekben bikánként 650-800 adaggal, míg a húshasznosításban 250-300 adaggal.

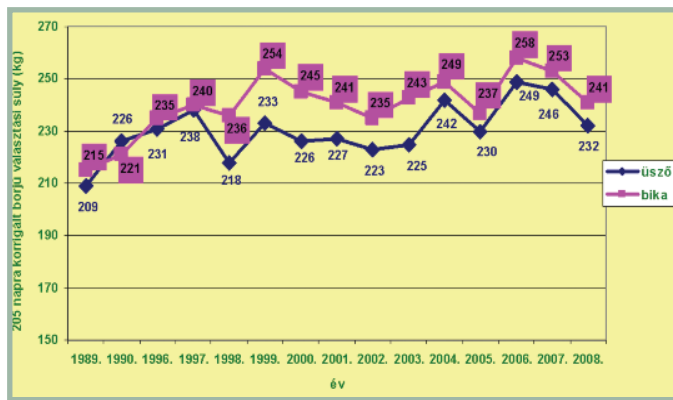
A megszületett nőivarú borjaknál szűrőpróbaszerűen származásellenőrzést végzünk. A felnőtt állatok első ellés után a laktáció 40-150. napja között küllemi bírálaton esnek át, melyet az Egyesület munkatársai végeznek el. Az Egyesület megalakulása előtt a küllemi bírálók a már említett MMI-hez tartoztak. Az átalakulások után 1992-ben a Holstein-fríz Tenyésztők Egyesületéhez kerültek, így nekünk nem volt küllemi bírálónk a társ-

2. ábra

Átlagos standard laktációs termelés 1971-2008.

(forrás: OÁF; OTÁF; MMI; OMMI; MgSzH; ÁTV; ÁTKFT; évkönyvek alapján összeállította: dr. Mészáros Gyula)

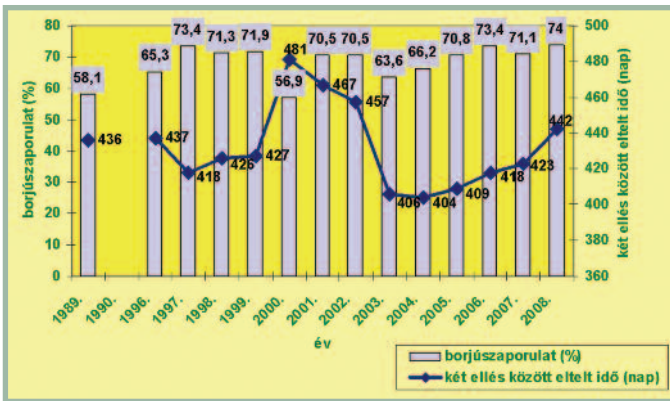

3. ábra

A 205 napra korrigált borjú választási súly alakulása 1989-2009 között a húshasznosítású magyartarka állományokban

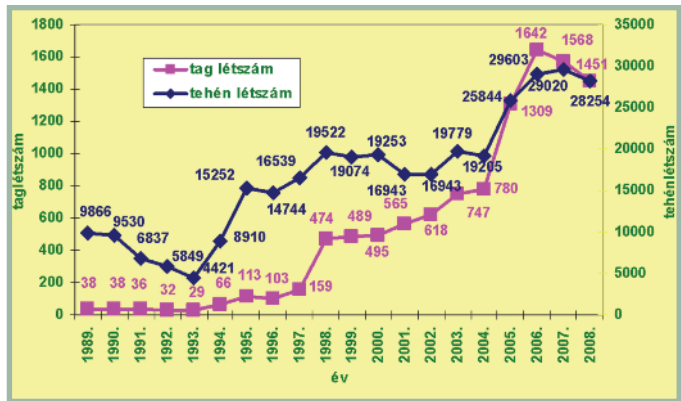
(forrás: OÁF; OTÁF; MMI; OMMI; MgSzH; ÁTV; ÁTKFT; évkönyvek alapján összeállította: dr. Mészáros Gyula)

4. ábra Húshasznosítású magyartarka állomány borjúszaporulati mutatójának és két ellés közötti idejének alakulása 1989-2009.

(forrás: OÁF; OTÁF; MMI; OMMI; MgSzH)

5. ábra Húshasznosítású magyartarka állomány borjúszaporulati mutatójának és két ellés közötti idejének alakulása 1989-2009.

(forrás: egyesületi évi végi zárások)

egyesülettől „béreltük” őket. 1993-ban a Kaposvári Egyetem segítségével indult újra a küllemi bírálat. Először maga az oktató, dr. Sitányi Lajos bírálta, majd tanítványai látták el a feladatot. Egyesületünkben a munkát az elnök, az elnökség tagjai, a szakbizottság végezte társadalmi munkában, alkalmazottak nélkül. Az első küllemi bírálót 1995-ben vettük fel Egyesületünkhöz alkalmazottként. Szintén a Kaposvári Egyetem segítségével alkottuk meg 1992-ben küllemi bírálati, törzskönyvezési szabályzatainkat, Dr. Stefler József professzor úr iránymutatásával.

A rendszerváltáskor volt egy rövid átmeneti időszak is, amikor adatvesztés történt. A kisebb teljesítményvizsgáló állami vállalatok megszűntek, és megalakult az Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Vállalat, később Kft. Lejtényi György vezetésével. Az adatfeldolgozásban is változás történt, 1996-ban már működik az Országos Szarvasmarha Adatbázis, és ettől az évtől kötelező az ENAR jelölés. A tenyészbikák tenyészérték-meghatározását 1994-ben a Teljes Teljesítmény Index alapján végeztük el, amit 1998-ban a Kettős Termelési Index váltott fel. 1995-től van küllem tenyészértékünk, 2004-től pedig hús-tenyészértékünk is. Reményeink szerint az idei évtől (2009 ősze) fitness-tenyészértékünk is lesz. 1999-től a tenyészértékbecslés ANIMAL modellel történik. A Wilmink formát 2004-ben vettük be, és ettől az évtől a magyartarka tenyészérték-becslési futtatása önállóan történik. Korábban a holstein-frízzel együtt futatták, mivel Magyarországon a

holstein-frízzel való keresztezés az 1972-ben megalkotott rendelet hatására indult el, tehát nem volt egyedszám, így együtt kellett futtatni a két fajtát. Az első ábrán jól látható, hogy a Kettős Termelési Index vonatkozásában milyen előrehaladást értünk el az Egyesület megalakulása előtt (kék szín) és 1989 után (piros szín). A fejlődés egyértelmű.

A tejtermelés területén is szépen növekedtek a fajlagos termelési mutatók (2. ábra). A 2008-as évben a legnagyobb létszámú telepünk megközelítette a 7000 kg-os átlagtermelést 700 tehén átlagában. A harminc alatti tenyészetek közül többen is meghaladták a 7000 kg-ot. A harminc alatti tehénlétszámmal rendelkező üzemek rangsorát a Hunland Farm Kft. vezeti 8595 kg-os tejtermeléssel 605,9 kg-os hasznosanyag- termeléssel (zsír és fehérje kg együtt).

A tejtermelés növekedésével a két ellés közti napok száma 1971 óta számottevően nem emelkedett, 395 és 411 nap között mozgott. 2008-ban 410 nap volt. A tejsírtermelés 1971 és 2008 között 3,87 és 4,07 között, míg a tejfehérje-százalék 1996 és 2008 között 3,32 és 3,45 között mozgott.

A húshasznosítású magyartarka vonatkozásában a termelési mutatók szintén szépen alakultak. Míg a termelésellenőrzés megindulásának évében a 205 napra korrigált borjú választási súly üsző esetében 209 kg volt, bikánál 215 kg, addig ma

üsző esetében 232 kg, bikánál pedig 241 kg, de több olyan évünk is volt, amikor felülmúltuk a 2008-as eredményeket. (3. ábra) Természetesen tenyészetenként nagy az eltérés. Ugyanígy nagy eltérés tapasztalható az induló tehénállományra vonatkoztatott borjúszaporulati mutató esetében és a két ellés közötti időben is (4. ábra). Van olyan tenyészetünk - Csörnóc Menti Mg. Szövetkezet, Vasvár, amelyben ez a szám volt már 90 % feletti is, az elmúlt évben 85,4%. A két ellés közötti idő a húshasznosítású állományokban első ránézésre nem tűnik túl jónak. Magyarországon a termelésellenőrzött tenyészetek zöme ciklikusan ellet. Van olyan tenyészetünk, amely egy ciklusban termékenyít, mások két, tehát még egy rövidebb ciklusban is végzik a termékenyítést. A húshasznosítású állományok törzskönyvét külön vezetjük. A kettőshasznosítású állományokból a húshasznosítás felé a törzskönyv átjárható, de fordítva nem. Tehát egy húshasznosítású állományban törzskönyvezett egyed vagy utóda nem kerülhet át a kettőshasznosítású törzskönyvbe.

A tagtoborzás az Egyesület megalakulása óta folyamatosan történik. Egyesületünk minden magyartarka tenyésztőt felvesz tagjai sorába, aki Alapszabályát és Tenyésztési programját elfogadja. (5. ábra) Az alapításkor 38 tagunk volt 9866 tehén, ami 260-as telepenkénti átlaglétszámot jelent. Ma a taglétszámunk 1451 természetes és jogi személy 28254 tehénnel, az egy telepre jutó átlag tehénlét-

szám Egyesületen belül 20 állat. Tagjainknak fele kilenc vagy annál kevesebb állattal rendelkezik (2. táblázat), de az Egyesülethez tartozó tehénlétszám 47%-a a száz tehénnel rendelkező tenyészetekben található.

Nagy változást jelentett Egyesületünk életében, amikor 2000-ben egyesületi irodát nyitottunk Bonyhádon. Irodánk három főállású dolgozóval működik (ügyvezető igazgató és könyvelőnk). Még ebben az évben kiadtuk információs lapunkat „A magyartarka” címmel. Bevezettük az Európai Unióban már ismert tejminőségi rendeletet az összes termelőnél, és elkezdődtek a fejhetőség-vizsgálatok. 2002-ben elkészült az Egyesület honlapja, és az elnökség megalapította a „Magyartarka fajtaért emlékérmét”. Ezt a kitüntetést az évente megrendezett Küldöttközgyűlésen adjuk át két személy részére, akik életük során sokat tettek a fajtaért, akár tenyésztőként, akár kutatóként. 2003-tól az Egyesület maga vásárolja fel a tenyészbika-jelölteket és végzi a központosított sajátjeljesítmény-vizsgálatot, szervezi az ivadékvizsgálatot az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet (OMMI), majd a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal felügyelete mellett.

Évente több kiállításon vagyunk jelen szervezőként és - tagjaink révén - kiállítóként is. Az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítást ötévente rendezik, ezen a magyartarka több kategóriában is részt vesz. Kettőshasznosítású típusban szűz üsző, vemhes üsző, I. laktációs tehén és többlaktációs tehén kategóriában nevezhetnek tagjaink, míg hűshasznosítású típusban anyatehén borjával és vemhes üsző a két kategória. A bírálatokon neves külföldi szakemberek döntötték el a sorrendet. A kiállítások alkalmával azt is megmutatjuk, milyen ételeket lehet a magyartarka húsból sütni-főzni, hiszen mindig készítünk valamit ebédre. Minden évben legalább egy szakmai napot is szervezünk, ahol tagjaink megbeszélhetik ügyes-bajos dolgaikat. Idén szervezzük meg IX. alkalommal a Tarka Fesztivált, amelyen az első, szakmai napot egy hangulatos, szórakoztató másod-

	Tehénlétszám (db)			
	100 felett	50-99	10-49	9 alatt
Tenyészetek száma	41	58	531	747
Tehénlétszám %-a	37	14	36	13

2. táblázat

dik nap követi. Ezen a napon mintegy 200 bográcsban főzik a magyartarka húsból készült finomságokat.

Egyesületünk alapító tagja a Magyar Szarvasmarhatenyésztők Szövetségének, mely 1993-ban alakult, és a Magyar Állattenyésztők Szövetségének, melyet a 4 állatfaji szövetség - Magyar Szarvasmarhatenyésztők Szövetsége, Magyar Lótenyésztők Szövetsége, Magyar Juhtenyésztők Szövetsége és a Magyar Sertés-tenyésztők Szövetsége - alapított 1995-ben.

Sok új dologba kezdtünk mindenféle támogatás és segítség nélkül. A húshasznosítású magyartarkának nincs igazán olyan tenyésztője, aki a borjúnevelő képességet is magában foglalja. Ezt szeretnénk a Debreceni Egyetem segítségével megalkotni. Létrehoztuk Magyarországon első spermátörölő központját Jákon, a magyartarka telepünkön. Megalapítottuk a Genetik Plus Kft.-t Marosvásárhelyen, ahol a magyartarka bikák spermaforgalmazását végezzük. Az elmúlt évben elindítottuk a húsprogramot, ami annyit jelent, hogy az itthon meghízalt magyartarka vágóalapanyagot itthon vágjuk le és itthon is értékesítjük. Ehhez a programhoz kerestünk vágóhidat, a termék értékesítését végző áruházat. Nagyon kedves partnereket találtunk, a vágást, csomagolást a Lac-Hús Kft., az értékesítést a Cora áruházak végzik, úgy gondolom, mindhárom fél - a hizlalást végző tagjaink, a vágóhid és a Cora áruház - megelégedésére.

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete az elmúlt húsz év alatt nagyon rögzös utat járt be, de a jellemző mindig az volt ránk, hogy előre tekintettünk, nem ijedtünk meg a kihívásoktól. Működésünkre a családias hangulat a jellemző, úgy gondolom, igazán demokratikus egyesület vagyunk, vagyis a többség akarata érvényesül a kisebbség védelmében.

A „Magyartarka fajtaért” emlékérmét Balikó Lászlóné és dr. Mészáros József

kapták. A 20 éves évforduló alkalmából emléklapot adtunk át azoknak a tagtársaknak, akik alapításkor és most is tagjai Egyesületünknek. Emléklapot kaptak: Gyúrói Mg. Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Gyúró; Heteyi "Berzsenyi" Kft., Egyházashetye; Húshasznú Bt., Nyőgér; Pannónia Mg. Zrt., Bonyhád; Petőfi Mg. Szövetkezet, Kocsér; Rádóci Agrár Kft., Egyházarádóc; Teveli Mg. Zrt., Tevel; Balikó Lászlóné, Szombathely; Fábián Ferenc, Majos; Mátyás Gyula és János, Kakasd; Schweitzer József, Tevel. Emléklapot kapott továbbá az egyesület első elnöke, Tóth Róza és első ügyvezető igazgatója, Drágossy Zsolt is.

Az elit törzskönyveket Rácz Károly elnök úr adta át a tenyészeteknek:

Kettőshasznosítású magyartarka:

Ficsór Árpád, Dunaharaszti 1 tehene, Pannónia Mg. Zrt., Bonyhád 4 tehene, Petőfi Szövetkezet, Kocsér 3 tehene, Dunafalvai Kossuth Mg. Szövetkezet 2 tehene, Hunland Farm Kft. 1 tehene, Madagro Kft., Madocsa 1 tehene, Rongits Ferenc, Máriakálnok 1 tehene, Vértés Gábor, Köröstarcsa 1 tehene, Tonkó Tibor, Mindszent 1 tehene.

Hűshasznosítású magyartarka:

Petőfi Mg. Kft., Derecske 11 tehene, Csörnóc Menti Mg. Szövetkezet, Vasvár 11 tehene, Petőfi Szövetkezet, Kocsér 3 tehene.

A kizárásokkal kapcsolatosan azt a döntést hozta a Küldöttközgyűlés, hogy aki 2009. június 15-ig nem rendezi tagdíját, zárjuk ki az Egyesület tagjainak sorából. A levezető elnök a küldöttközgyűlést be-rekesztette, majd egy közös ünnepi ebéden vettünk részt.

„MAGYARTARKA FAJTÁÉRT” EMLÉKÉREM

Dr. Mészáros József kitüntetett

Dr. Mészáros József 1940. március 24-én született Táplánszentkeressten. Az Állatorvostudományi Egyetem elvégzése után 1964-től 1980-ig a Szombathelyi Mesterséges Termékenyítő Állomáson dolgozott különböző beosztásokban. Ezen időszak alatt is foglalkozott már embrió-átültetéssel. Nevéhez fűződik az első sikeres embrió-átültetés és az első sikeres embriómosás (1978, 1979). 1980-tól az embrió-átültetés kerül érdeklődése középpontjába, így a BOSKOOP dunavarsányi embrió-átültető Gt.-nél, majd a Kaposfarnánál munkálkodik. A KGST közös embrió-átültető munkacsoportjában a hazai munkán kívül dolgozott Ukrajnában, majd magánemberként a Neustadt Aisch-i német mesterséges állomás megbízásából Namíbiában. Munkáját mindig nagy gonddal, odafigyeléssel végezte, amit mi sem bizonyít jobban, mint a következő történet: 1996-ban a Dél-afrikai Köztársaság és Namíbia közösen szervezte a Világszövetség kongresszusát. A Johannesburgi kiállításon sétáltunk a szimentáli és szimbra állatok között, amikor egyszer csak egy család egy gyönyörű bika mellől kiabálni kezd: "Josef, Josef du bist!". Sok-sok éve náluk is járt embrió-átültetés céljából, megismerték. Előkerültek a múlt emlékei, különleges, érdekes események a régi időkből. Nagy tisztelettel emlékeztek rá.

1992-ben újra visszatért a Szombathelyi Mesterséges Állomáshoz, melyet először Szombathelyi Állattenyésztő Vállalatnak, majd Országos Mesterséges Vállalat Szombathelyi Állomásának, végül Országos Mesterséges Termékenyítő Részvénytársaság Szombathelyi Állomásának hívnak. Még ebben az évben spermadepót hoz létre az egyesület támogatásával, amelyen keresztül eljut hozzánk a német és osztrák genetika. Az import termékenyítő anyagot az egyesület bika-előállítás céljából hozta be. Szombathely lett a magyartarka bikák tartási helye, a magyartarka bázis. Aktívan közreműködött a központi sajtótájékoztató-vizsgáló állomás létrehozásában, melynek 1995-ben a szombathelyi állomáson helyet is adott.

Kapcsolatai révén került Magyarországra a Hut és Balke nevű tenyészbika Németországból. Szombathely az osztrák Wieselburg és Gleisdorf mesterséges állomásainak bikamegőrző telepe is lett. Nagy örömmel fogadtuk az osztrák mesterségesek vezetőit, hiszen a tartási körülmények, a takarmányozás tetszett az osztrák félnek, így egyre több bika bértartását kérték. Több nagy nevű bika termelt Szombathelyen, amiből az egyesület tagjai is profitáltak. Wieselburggal közös ivadékvizsgálatot is indítottunk. A válogatásnál mindig az egyesülettel együtt döntötte el, hogy melyik bika kerüljön az állomásra megőrzésre, sőt együtt mentünk Ausztriába válogatni. Az első néhány bika beérkezésekor elcsodálkoztunk a méretbeli különbségeken, majd 6-7 év múlva örömmel hívta fel a figyelmünket arra, hogy nincs már méretbeni különbség az osztrák és magyar bikák között.

2003-ban nyugdíjba vonult, de a munkát nem hagyta abba, ma is aktívan dolgozik elismert szaporodás-biológusként.

Nős, két gyermeke és egy unokája van.

Gratulálunk a kitüntetéshez!

Balikó Lászlóné

1945. február 1-jén született Kőszegen. A Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen kapott diplomát. Tanulmányai befejeztével a jáki, majd a nemescsói szövetkezetekben dolgozott, 1971-ben került Egyházasközdőre. Először telepvezetőként, később ágazatvezetőként, végül a szövetkezet főállattenyésztőjeként dolgozott.

Mindig a szarvasmarha, a magyartarka fajta állt a szívéhez legközelebb. A hetvenes években nagy harcot vívott a fajta fennmaradásáért. Az egyházasközdői törzstenyésztet, később bika-előállító tenyésztet kialakításában nagyon sokat dolgozott. Mindig nagy gonddal készítette elő a bikanevelő szemléket, nagy örömmel mutatta be a tenyésztet értékes állatait. Munkálkodása alatt sok értékes tenyészbikát adott a tenyésztet a magyartarka tenyésztőknek. Náluk látta meg a napvilágot 1984-ben a 10132 Druzsba Hobby, az 1987-ben született 11237 Gebe Holb, a 1991-ben született 12846 Lantos Propeller, a 2001-ben született 16931 Rádóci Adu Smurai.

Sok önként vállalt túlórával, ünnepek alatti munkával tartotta össze a közösséget, védte a magyartarkát. Mindig nagy szeretettel beszélt az állatokról, ami rajongó állatszeretetét is mutatta.

A Magyartarka Tenyésztők Egyesületének alapító tagja és magánszemélyként ma is tagja, nem hagyta el az egyesületet. Elnökségi tagként, majd a felügyelő bizottság tagjaként az egyesület szervezésében, arculatának kialakításában is aktívan részt vett.

2002-ben nyugállományba vonult.

Gratulálunk a kitüntetésnek!

Rác Károly elnök, MTE

KI TARTJA EL AZ ÁLLAMI VAGYONT?

Az állattenyésztő szervezetek napjainkban ünneplik megalakulásuk 20. évfordulóját. Úgy gondolom, tanulságos egy kicsit visszaidézni az elmúlt 20-25 év történéseit más megvilágításból is. 1983-ban az állami feladatok egy részét átszervezték vállalati körbe. Megalakult a hat állattenyésztő vállalat. Az állam a vállalatokat ellátta vagyonnal, eszközökkel és némi támogatást is rendelt mellé. Az általuk végzett szolgáltatásoknak egyre inkább piaci ára lett. Fizetni kellett a termékenyítő anyagért, a termelés-ellenőrzésért stb. Szinte észrevétlenül került a tenyésztők terhei közé ennek az állami vagyonnak a működtetése, a meglehetősen nagyra duzzadt személyi állomány eltartása. (Megjegyzem, Romániában még ma, az EU tagság harmadik évében is az állam vásárolja a gazdának a spermát, fizeti a termelés-ellenőrzést.) Később a tenyésztő szervezetek megalakulása után az állam újabb feladatoktól szabadult meg. Az egyesületek támogatásának egy jelentős részét pedig tovább kellett, ill. kell adni különböző állami apparátusok fenntartásához.

1992-ben a helyzet tarthatatlansága miatt át kellett szervezni az állattenyésztő vállalatokat. A sertés és a juh tenyésztésszervezési feladatai szinte kizárólag a tenyésztő szervezetekhez kerültek. Csupán a teljesítményvizsgáló állomások maradtak az akkori OMMI működtetésében. Két olyan terület volt, amelyről úgy gondolta az állami vezetés, hogy megáll a maga lábán, illetve még hasznót is termel. Így alakították meg az Országos Mesterséges Termékenyítő Vállalatot és az Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Vállalatot. Szolgáltatásaikat nemzetközi mércével mérve is meglehetősen magas áron vásárolták, főként a szarvasmarha-tenyésztők, azzal a különbséggel, hogy a túlünk nyugatra lévő országokban az ilyen cégek a gazdák tulajdonát képezik, tehát a szolgáltatás igénybevevői tudják, hogy az esetleges profit is a sajátjuk marad. Arról nem is beszélve, hogy a tenyésztők folyamatosan kontrollálják a szervezetek költséggazdálkodását, és eszükbe sem jut mástól vásárolni. Mindeközben a Magyar Állam talán a legtöbb támogatást külföldi apaállatok vásárlására adta. Ennek is volt "jó" oldala. Sokan utazhattunk külföldre tenyészállatokat vásá-

rolni, és elégedetten térhettünk haza, hogy jó üzletet kötöttünk: busás áron vettünk - lehet, hogy a második vonalba tartozó - apaállatokat. Az sem csoda, hogy megérte a külföldi mesterséges termékenyítő vállalkozásoknak is Magyarországra települni. A tenyészállatokat jó áron meg tudták vásárolni külföldi tulajdonosaiktól. A spermatermelés és -értékesítés profitját pedig külföldi tenyésztés-fejlesztésre fordíthatták. Sokan úri módon megélték az importsperma eladásából is, kihasználva a magyar tenyésztők sznobizmusát. Elképzelhető, hogy ma ezek a termelők várják el honfitársaiktól, hogy hazai termékeket fogyasszanak.

Van ellentmondás a termelésellenőrzés vonalán is. Még ma is jelentős apparátust tartunk el a tejért kapott egyre ritkább forintjainkból, nem is beszélve az összegyűjtött adatok tulajdonjogáról. Az OMMI-től vállalkozásokba kiszervezett szakemberek által drágán működtetett adatfeldolgozási rendszer időnként úgy tűnik, mintha nem is a tenyésztők, az adófizetők pénzéből lenne finanszírozva. A Magyar Állattenyésztők Szövetsége, mint az egyesületek ernyőszervezete, illetve az állattenyésztők legjelentősebb érdekképviselője Szávai Gábor elnöksége idején kezdeményezte a fenti két vállalkozás "társadalmasítását", vagyis az állattenyésztők tulajdonába való adását névleges érteken. Ez a fentiekben leírtak alapján logikus is, hiszen a tenyésztők forintjai tartották fenn éveken keresztül ezeket a társaságokat. Azonban ez az elképzelés meghíúsult. Az egyre szegényebb állam pénzt akart, illetve akar kapni ezért a vagyonáért is.

A Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete 2003-ban úgy döntött, hogy a nyugat-európai országok tenyésztőihez hasonlóan próbál működni. Nem mond le a nemzetközi csúcsgenetikáról, de csak a szükséges mértékben használja, elsősorban tenyészbika-előállításra. Ötvözi a hazai élvonalbeli tehének genetikai értékével. A jelenlegi tenyészbika értékelések bizonyítják ezen elképzelés eredményességét. Az Egyesület az összegyűjtögetett pénzt - amelyet a tenyésztők akár el is költethettek volna -, a szellemi tőkéje mellé rendelte. Megvásárolta a tenyészbika-jelölteket, megállapodott az OMT Rt.-vel, mint a hazai

tenyésztés akkor még lelkes zászlóvivőjével, hogy az apaállatokat nála tartja és termelteti. Így tehermentesítette a társaságot a magyarartarka tenyésztéssel kapcsolatban felmerülő költségeitől. 2005-ig, az OMT Rt. meglévő magyarartarka spermakészletének a megvásárlásáig a spermaár teljes egésze a társasághoz (OMT Rt.) folyt be. 2006-ban az OMT Rt. privatizációjára került sor. Mi, tenyésztők szerettük volna megvásárolni, hiszen sok anyagi és szellemi értéket tettünk ebbe a cégbe. Mivel hitelt nem kaptunk, a meglévő pénzünk kevésnek bizonyult az eredményes vásárláshoz. Ezek után bekövetkezett az a furcsa állapot, hogy a szakmától teljesen idegen kör kezébe került a társaság többségi tulajdonosa a hazai holstein-fríz-tenyésztés értékeinek (apaállat, sperma) jelentős részével, valamint értékes eszközökkel és ingatlanokkal. Szerencsére a magyarartarka-tenyésztés értékei az Egyesület tulajdonát képezik. Ez a vagyon fel nem osztható, a mindenkor magyarartarka tenyésztőket fogja szolgálni. Azonban a tőke mohóságával nekünk is meg kell küzdenünk. Az OMT ZRt. jelentős összeggel tartozik a sperma árbevételéből, amelyet a magyarartarka tenyésztők már kifizettek neki. Mivel kötelezettségeit nem teljesítette az Egyesület felé, szerződéses együttműködésünket felmondtuk, és peres úton próbáljuk megkapni a pénzünket. A magyar igazságszolgáltatás túltérheltségének és lassúságának köszönhetően az OMT ZRt. még ma is árulja az Egyesület tulajdonát képező spermát. Az értékével pedig nem számol el, azt nem fizeti ki. (A keresetet 2008. november 4-én adtuk be, napjainkig még az első tárgyalás kitűzésére sem került sor.) Úgy gondolom, ez a kissé talán hosszasan leírt folyamat rávilágít a magyar tenyésztésszervezés és privatizáció árnyoldalaira.

Tudjuk, hogy vannak szimpatizánsaink és elendrukkereink is. Mindenesetre elgondolkodtató, és sokan el sem tudják képzelni, hogy van olyan szervezet hazánkban, melynek tagjai a magyar tenyésztők érdekeit tartják a legfontosabbnak, meg akarják őrizni a köztulajdont és tagjaik, szakembereik értéktéremtéséből akarnak megélni.

Küldöttközgyűlés Bonyhád, 2009. május 7.

Küldöttközgyűlés

Bonyhád, 2009. május 7.

Küldöttközgyűlés Bonyhád, 2009. május 7.

Küldöttközgyűlés Bonyhád, 2009. május 7.

GENETIK PLUS KFT.- SZAKMAI NAP

Marosvásárhely - 2009. június 9.

A marosvásárhelyi székhelyű Genetik Plus Kft. a Magyararka Tenyésztők Egyesületének romániai képviselője. Cégünk 2008-ban, egy magyar-román partnerkapcsolat eredményeként jött létre azzal a céllal, hogy lehetőségeket tárjon fel a magyararka szaporítóanyag Romániába való forgalmazásához. Aktivitásunk kifejtéséhez elengedhetetlen volt egy állandó spermátáról létrehozása, amelyet az elmúlt év októberétől Maros-szentgyörgyön, Maros megyében működtetünk.

Cégünk fejlődésének és a magyararka szaporítóanyag promóciójának érdekében szükségesnek láttuk egy szakmai nap megszervezését, amelyen az erdélyi tenyésztők, gazdák megismerhetik a magyararka fajta kialakulásának történetét, betekintést nyerhetnek a magyararka tenyésztési programjába, ugyanakkor ízelítőt is kaphatnak egy tenyésztői érdekvédelmi szervezet működési sajátosságaiból, ami Romániában még nem létezik.

A rendezvényre 2009. június 9-én, a Marosvásárhelyi Black Lord Hotel konferenciatermében került sor, ahová a tenyésztők mellett meghívást kaptak a Maros és a szomszédos megyék Állattenyésztési Hivatalainak képviselői, a Maros Megyei Mezőgazdasági Szakhivatal képviselői, valamint a helyi média és sajtó képviselői is.

Magyarországi vendégeink és egyben a rendezvény támogatói és társszervezői a Magyararka Tenyésztők Egyesülete részéről Rác Károly elnök úr, Füller Imre ügyvezető igazgató, Dr. Húth Balázs tenyésztés- és marketingvezető, valamint az Agro Legato Kft. (szponzor) képviselőjében Vranovics Károly úr.

A rendezvényt a Maros megyei alispán, **Cristian Tuca** úr nyitotta meg, aki állatorvosi képesítéssel rendelkezik, tehát közel áll a szarvasmarha-tenyésztéshez, és tisztában van az ágazatot sújtó problémákkal. Megnyitó beszédében üdvözölte cégünk kezdeményezését, és örömet fejezte ki a tekintetben, hogy piaci jelenlétünkkel alternatívát kínálunk az erdélyi tenyésztők számára. Ismerve a helyi viszonyokat kihangsúlyozta, hogy a konkurenciát nem mások ellen irányuló tevékenységként kell értelmezni, hanem a piacgazdaság egy olyan fontos tényezőjeként, amely arra készíti a kereskedelmi egysége-

ket, hogy jó minőségű termékekkel lássák el vásárlóikat, jelen esetben a tenyésztőket, és ez mindenképpen csakis a hasznukra válik. Ezt követően **Rác Károly** úr, a Magyararka Tenyésztők Egyesületének elnöke vette át a szót, aki üdvözölte a jelenlévőket, és köszönetét fejezte ki, hogy a gazdák - eleget téve meghívásunknak -, szép számban jelennek meg a rendezvényen.

Füller Imre, az egyesület ügyvezető igazgatója a magyararka fajta kialakulásának és történetének rövid bemutatásával kezdte előadását, rámutatva, hogy a magyarországi és az erdélyi szimentáli szarvasmarha állományok kialakulása közös múltra vezethető vissza, hiszen a fajta elterjedésének kezdetét mindkét országban a Monarchia kora jelentette. A fajta fejlődésének történetében számos közös vonás lelhető fel, ugyanis a múlt rendszer idején mind Magyarországon, mind Romániában a nagyüzemi állattartás volt a jellemző.

Előadását az Egyesület bemutatásával, szervezeti felépítésének, valamint az állat- és taglétszám regionális megoszlásának ismertetésével folytatta. Emellett szót ejtett még a bikanevelő tehén és a tenyész bikák előállítási programjáról is.

Dr. Húth Balázs, az egyesület tenyésztés- és marketingvezetője előadásának első felében a magyararka fajta fejt és nem fejt állományainak aktuális termelési eredményeit és reprodukciós tulajdonságait ismertette a hallgatósággal, hangsúlyozva, hogy a jelenlegi termelési mutatók nem tükrözik reálisan a fajta genetikai potenciálját, és hogy megfelelő takarmányozással és tartástechnológiával ennél sokkal jobb eredmények is elérhetők, különösen a fejt állományok esetében. Előadása második felében a fajta versenyképességének megőrzése érdekében tett fejlesztések bemutatására és a jövőbeli feladatok felvázolására helyezett hangsúlyt. Részletesen beszélt a hús-tenyészérték és a fitnes-tenyészérték megállapításának fontosságáról. Előadását a Genetik Plus Kft. által forgalmazott tenyész bikák bemutatásával fejezte be.

Az Agro-Legato Kft. is bemutatkozhatott a jelenlévő Maros megyei tenyésztők előtt. **Vranovics Károly** értékesítési manager a magyar fejéstechnológia fejlesztéséről és a HUNGAROLACT fejés- és hűtéstechnológia aktualitásairól beszélt.

A szakmai nap utolsó napirendi pontja **Dr. Podaru Cornel** állatorvos, tudományos kutató előadása volt. A több mint 40 éves szakmai pályafutással rendelkező, nagyon sok kutatói munkában résztvevő, nagy szakmai hírnévnek örvendő professzor a szimentáli szarvasmarha fajta tenyésztésének jelenéről és jövőjéről tartott érdekes beszámolót. Pályafutása során számos alkalommal megfordult már magyarországi szakmai körökben is, ezért jól ismeri a magyararka fajta sajátosságait. Beszédében a hegyitarka fajta tenyésztésének előnyeire hívta fel a figyelmet, és arra intett, hogy nem mondhatunk le ennek, a helyi körülményekhez jól alkalmazkodott, jó ellenálló képességgel és hosszú hasznos élettartammal rendelkező kettőshasznú fajtának a tenyésztéséről, hiszen ez az egyetlen olyan szarvasmarhafajta, amely a változó piaci igények között is mindig alternatívát biztosít a tenyésztők számára.

A rendezvény végén a Maros Megyei Mezőgazdasági Szakhivatal aligazgatója, **Dr. Moldovan Dumitru** úr kért szót. Megköszönte a szervezőknek a kezdeményezést, és elmondta, hogy jó ötletnek tartja az ilyen jellegű rendezvények szervezését, hiszen így a tenyésztőknek lehetőségük nyílik informálódni, ismerkedni, új kapcsolatokat kialakítani. Emellett elmondta, hogy szükségesnek látja a Magyararka Tenyésztők Egyesületéhez hasonló országos érdekvédelmi szervezetek létrejöttét Romániában is, amelyek átvehetnék a jelenleg még állami intézmények hatáskörébe tartozó fajtatenyésztési programok irányítását. Ezt a lépést minél hamarabb meg kell tenni, mert csak ilyen formán sikerülhet egy teljes mértékben a gazdák érdekeit szolgáló, jövedelmező állattenyésztést kialakítani.

A szakmai nap közös ebédrel zárult a hotel éttermében, ahol tovább folytatódott az eszmecsere, beszélgetések.

Örömünkre szolgált látni, hogy a rendezvényünkre ellátogatott gazdák és szakemberek érdeklődéssel fogadták kezdeményezésünket, és megerősítettek abban a meggyőződésünkben, hogy az ilyen jellegű szakmai találkozásokra nagy szükség van.

Vágó Barnabás küllemi bíráló, MTE | Vranovics Károly termékmenedzser, Agro-Legato

BUDAI LÁSZLÓ, BERETTYÓÚJFALU

Kedves Magyarartarka Olvasók! Jelenlegi számunkban egy magántenyésztőt kívánok Önöknek bemutatni. A cikk aktualitását egy új fejőházi beruházás adja.

Berettyóújfaluban Budai László tehenészetében jártam. Kis, takaros gazdaság a város egyik utcájának legutolsó ingatlanjaként.

Rögtön a szomszédokkal való kapcsolattartásra kérdeztem rá. Megnyugtató, hogy eddig nem volt problémája, de nagy erőfeszítéseket tesz a szagok megkötésére és rovarirtásra.

15 éve tart szarvasmarhákat. Nagyon sokáig csak magyarartarkája volt, most azonban kényszerből több holstein-fríz tehene is van. A fejős állomány 15 tehénből áll, ami mellett 40 magyarartarka húsmarha is található egy távolabbi legelőn.

Tavaly döntött úgy, hogy a sajtaros készülékét egy tejszívesítőre cseréli. Sok keresgélés után döntött az Agro Legato Kft. által forgalmazott HUNGAROLACT fejőrendszer mellett.

A magyar fejlesztésű fejőrendszer az Alföldi Állattenyésztési Napokon mutatkozott be a tenyésztőknek a Farmer Expón pedig a kiállítás termékdíját is megkapta. Meg is kértem Vranovics Károly értékesítési menedzsert az Agro Legato Kft. Képviselőtől, hogy főbb tulajdonságaiban mutassa be a Magyarartarka olvasóinak ezt a rendszert:

- Az alapvető törekvés az volt, hogy a hazai piacon már jelen lévő márkák mellett olyan termékkel tudjon megjelenni, amely kedvező ára mellett magas technológiai színvonalat képvisel. Célközönségünk elsősorban a kicsi és közepes tehenészetek, illetve kecske- és juhfejéssel

foglalkozó gazdaságok felszerelését, elavult technológiák felújítását is vállaljuk. Az Agro Legato Kft. által szerelt HUNGAROLACT fejőberendezés a legmagasabb technikai színvonalat képviseli, és elsősorban az igényesebb farmok részére ajánljuk, akik törekednek a jó minőségre és minőségi eszközök használatára. A különböző kiépítések során kifejezetten nagy hangsúlyt fektettünk a költséghatékony beszerelésre és üzemeltetésre. Itt a rendszer moduláris felépítése eme tulajdonságoknak a kulcsa, amit később a termelő igényei szerint bővíthet, fejleszthet. A szokásosnál nagyobb átmérőjű vezeték a legjobb vákuumstabilitást biztosítja a fejés alatt. Ezzel a legnagyobb fejési sebesség érhető el, és elkerülhető a napjainkban az önköltséget leginkább megnövelő, masztitiszes megbetegedés! Természetesen az állomány méretétől függően a háztáji gazdaságok szá-

mára alkalmas, kis méretű berendezésektől egészen a nagy tehenészeteket kiszolgáló, akár 2x32-es fejőházak telepítésére is berendezkedett.

A speciális ellipszoid kollektor kialakítása könnyű kezelhetőséget és gyors át-eresztőképességet biztosít a fejőnek. Az új-zélandi gumiáru pedig kímélő fejés mellett biztosítja a tökéletes higiéniát és a hosszú élettartamot! Természetesen egyéb részegységek terén is magas színvonalat képvisel a HUNGAROLACT termékeivel, legyen az ellenőrzött pulzáció a tej átfolyásának függvényében, vagy tőgynegyedenkénti vezetőképesség mérése, kehelyleemelő automatika, vagy akár ICAR hitelesített tejmérő, valamint a teljesen új fejlesztésű TOP WASH mosóautomatika, mely 4 különböző programja segítségével biztosítja a kiemelkedő mosási hatékonyságot a tejvezeték legvégén is. Koncentráltabb tejet termelő fajták esetében megemelt vákuumszinttel lehetővé válik a tejalkotók teljes körű eltávolítása.

A berendezés a fejés alatt és után az alábbi információkat szolgáltatja a tenyésztőnek

- ◆ Egyedazonosítás
- ◆ Fejési sebesség mérése
- ◆ Tejmenyiség mérés
- ◆ Átlagos, maximális és aktuális tejátfolyás és tejhőmérséklet értéke
- ◆ Maximális vezetőképesség tőgynegyedenként
- ◆ Elterések a tej hőmérsékletében, mennyiségében és vezetőképességében
- ◆ Korai figyelmeztetés lehetséges tőgygyulladásra és magas szomatikus sejtszámra
- ◆ A gyanús egyedek kiválogathatóak szoftveresen, illetve manuálisan a PC segítségével
- ◆ iMAN telepírányítási rendszer

A mosás alatt és után az alábbi információkat szolgáltatja a tenyésztőnek

- ◆ Az öblítővíz hőmérséklete minden egyes álláson
- ◆ Az öblítővíz átfolyási sebessége minden egyes álláson
- ◆ A vegyszer koncentráció minden egyes álláson
- ◆ Mosószermaradványokról az utolsó öblítő fázis után

Könnyen szerelhető és karbantartható, felhasználóbarát működésének köszönhetően a kalibrálást elég évente egyszer ellenőrizni.

Köszönöm szépen Vranovics Károlynak a részletes ismertetést.

Megkérem Budai Lászlót, mondjon néhány észrevételt az elmúlt 3 hónap tapasztalataiból.

Nagyon pozitív tapasztalatai vannak az új rendszerrel. Az állatokat a sajttáros fejésről nagyon könnyű volt átállítani a vezetékesre. A gépek nem zavaróak, a fejési idő drasztikusan lecsökkent, hiszen egyszerre 4 állatot lehet fejni a korábbi 1-gyel szemben. A tej minősége a rendszeres ellenőrzés alatt is kiválóan bizonyult. A tejet Debrecenben, közvetlenül autóból értékesíti egy vállalkozó. A kötelező szervizen kívül szerelő nem látta a rendszert. Akkor döntött a fejőberendezés mellett, amikor átlépte a 10 fejt tehenes létszámot.

A gazdaság 25 ha szántón és 22 ha kaszálón alapul. A munkákat a gyerekei mellett egy fizikai dolgozó segítségével végzi a családfő. Gépesítettsége minimális, ezért nagymértékű a bér munka igénybevétele. Belépett egy gáborjáni TSZ-be, ahonnan kedvező áron kap alapanyagot, és a bér munka is elfogadható áron vehető igénybe.

A takarmányozás zömében saját termelésű anyagokra hagyatkozik. Lucernaszéna, kukorica-, árpa- és búzadara, gypszéna és zöld gyp frissen kaszálva. Vásárolni szóját, napraforgót és a Hódmezőgazda által készített tejelő premixet szükséges. Kiegészítésként takarmánysót, és, ha lehetősége lesz, almatörkölyt etet.

A fejlődés irányát az állomány növelésében látja. El szeretné érni a 30 fejős tehenes szintet, amiben a fejőberendezés is partner, hiszen könnyedén és olcsón lehet bővítést kivitelezni.

Sok sikert és a fejőberendezéshez problémamentes működést kívánok az Egyesület és az Agro Legato Kft nevében is.

**AGRO
LEGATO
INTERNATIONAL**

**HUNGAROLACT
MILKING TECHNOLOGY**

Tonkó Tibor egyesületi tag, MTE

KIÁLLÍTÁS-HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

2009. április 24-25-26-án rendezték a XVI. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napokat Hódmezővásárhelyen. A Szent György-napi vásáron az előző évekhez hasonlóan nagy számú kiállító és látogató vett részt.

A kék nyelv betegség okozta nehézségek ellenére sem volt kisebb a felhozatal állatlétszámban az előző évekhez képest. Az idei évben a díszvendég Ukrajna volt. Több tenyésztőszervezet nemzetközi rendezvényének is helyt adott a kiállítás.

A magyartarka fajtát 6 tenyésztő képviselte: Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény; Huszár Gábor, Hódmezővásárhely; Kaposvári Egyetem ÁTK Tanüzem, Kaposvár; Vértés Gábor, Köröstarcsa; Garzó Elek Jánosné, Köröstarcsa; Nagy János, Mindszent.

A kiállítás első napján a show bírálatot a magyartarka fajta kezdte, a show bíró Vágó Barnabás volt. Szűz üsző és vemhes üsző kategóriában rendeztünk versenyt, mivel tehén csak egy tenyészetből érkezett, így ez a csoport nem vett részt a show bírálaton.

Szűz üsző kategóriában:

I. helyezett a 102-es katalógus számú Cica, apja 12842 Lenge Radi, tenyésztő és tulajdonos: Garzó Elek Jánosné, Köröstarcsa.

II. helyezett a 103-as katalógus számú Tüzes, apja 16529 Zar, tenyésztő és tulajdonos: Kaposvári Egyetem ÁTK Tanüzem, Kaposvár.

Vemhes üsző kategóriában:

I. helyezett a 109-es katalógus számú Marcsa, apja 15510 Ménesbirtok Tarka Profil, tenyésztő és tulajdonos: Vértés Gábor, Köröstarcsa.

II. helyezett a 104-es katalógus számú Daru, apja a 17142 Hippos, tenyésztő és tulajdonos: Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény.

III. helyezett a 108-as katalógus számú

Rozi, apja a 14283 Kocséri Passzív Girgl, tenyésztő és tulajdonos: Nagy János, Mindszent.

A díjkiosztó ünnepség a tenyészállatok felvezetésével kezdődött. Az ünnepélyes bevonulás után vehették át a díjakat a bemutatott tenyészállatok. Az Egyesület különdíjait Huszár Gábor (Hódmezővásárhely) kapta a bemutatott bio húshasznosítású állataiért, valamint a Kaposvári Egyetem ÁTK Tanüzem az ivadékvizsgálatban való részvételért. Az OMT ZRt. különdíját a 109-es katalógus számú Marcsának ítelték.

Az immár hagyományossá vált tenyésztői esten találkozhattak egymással a tenyésztők, vacsora közben beszélgethettek sikereikről, gondjaikról.

A kiállítás ideje alatt standunkon a látogató megtekinthette a Cora áruházakban kapható íz és hagyomány termékcsoportba tartozó érlelt magyartarka húst. A szegedi áruház munkatársai a kiállítás három napja alatt végig látványhűtőben mutatták be a termékeket, sőt, a látogató meg is kóstolhatta azokat. Nagy sikere volt a kóstoltatásnak. Standunk a nyitva

tartási idő alatt végig teltházzal üzemelt. A kiállításon bemutatkozó tagjaink - az elmúlt évekhez hasonlóan - megoldották a felvezető, standon dolgozó, vendégek étkeztetését. Minden délből ehetünk magyartarka húsból készült finomságot vagy éppen slambucot, melyet Vértés Gábor és családja, a hajdúböszörményi Béke Agrárszövetkezet, Varga János és Tonkó Tibor készítettek el. Ismételten bebizonyosodott, hogy egy jó szakács jó minőségű húsból igazán finomat tud főzni.

A kiállítás az állattenyésztőknek sok információt nyújt a beruházásokkal kapcsolatos elképzeléseik összeállításában, különösen ebben az időszakban, amikor az állattartás igen sok gonddal, problémával küzd. Csak előre felé érdemes menekülni, aki feladja, nagy valószínűséggel nem kezdi újra.

Köszönjük kiállító tagjainknak, hogy ebben a nehéz időszakban is vállalták a plusz munkát, és megmutatták a fajtát a kiállításon részt vevő szakmai közönségnek.

Kiss Balázs - Füller Imre - Dr. Bene Szabolcs - Dr. Polgár J. Péter - Dr. Szabó Ferenc

MAGYARTARKA NÖVENDÉK BIKÁK SAJÁTTELJESÍTMÉNY-VIZSGÁLATI EREDMÉNYE

A szarvasmarha-tenyésztésben alkalmazott úgynevezett többlépcsős tenyészértékbecslés során a származási, oldalági rokonok, valamint az ivadék-teljesítmény információk mellett fontos az állat egyediségének, fenotípusának figyelembe vétele is, amit a tenyészbika-jelöltek esetében a sajátteljesítmény-vizsgálatok (STV) során értékelünk. Az STV-ben lényeges alapelv és követelmény, hogy a termelésellenőrzést pontos, gyors és szabványosított (egységes) módszerekkel végezzük, hiszen e nélkül nem kaphatunk megbízható információt, és nem lehetne az adatokat, illetve a tendenciákat további részpopulációkra, így más állományokra kiterjeszteni, és az eredményeket összehasonlítani.

A magyartarka fajtának mind kettőshasznosításúként, mind húshasznosításúként történő nemesítésében a tenyészérték-becslésnek fontos része a sajátteljesítmény-vizsgálat, amely egyben előszelekciós módszer is. A sajátteljesítmény-vizsgálat számos egyéb szempont mellett elsősorban a súlygyarapodás értékelésére terjed ki. A magyartarka növendék bikák súlygyarapodásának trendje, a múltbeli és a jelenlegi teljesítményadatok összehasonlítása alapján nyomon követhető a növekedési erőben megnyilvánuló genetikai előrehaladás is. A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete a termelésellenőrzésbe vont tulajdonságok körét a szám, jelleg, tenyészcél, a tulajdonságok gazdasági jelentősége és a vizsgálati lehetőségek alapján határozta meg. Emiatt korábban olyan döntés született, hogy az üzemi mellett központi sajátteljesítmény-vizsgálatot is szervezünk. Ennek során egyesületünk arra törekszik, hogy gazdasági okokból és a gyorsabb genetikai előrehaladás érdekében a termelésellenőrzést - tehát az egyes értékmérők vizsgálatát - a lehető legjellegzetesebb életkorban végezzük el.

A központosított teljesítményvizsgáló állomásokon folyó termelésellenőrzés céljára az üzemeinkből (gazdaságokból) összegyűjtött tenyész bikákkal szemben követelményként támasztjuk, hogy azok feleljenek meg az alábbi kritériumoknak:

- ♦ anyjának legalább két ősi sora ismert,
- ♦ apjának STV vagy ITV eredménye van,
- ♦ származása DNS-vizsgálattal igazolt,
- ♦ megfelel az egyesület által a tenyészállatokra előírt paramétereknek,
- ♦ megfelel a mindenkor érvényben lévő állategészségügyi előírásoknak.

Jelen rövid dolgozatunkban a központi állomáson 1994-2007. közötti időszakban vizsgált kettőshasznosítású magyartarka növendék bikák a sajátteljesítmény-vizsgálat során mért, illetve számított életkor, élő súly és súlygyarapodási eredményét foglaljuk össze. Összesen 288 növendék bika adatát dolgoztuk fel és értékeltük, amelyek 22 különböző tenyészettől származtak, és megközelítőleg azonos életkorban kerültek vizsgálatra. A vizsgálat alatti takarmányozásukat az egyesület a hazai hizlalási gyakorlatot alapul véve rétiszéna és a Sano Bullengold nevű abrakarmány etetésre alapozta. A bikák mérlegelésére a vizsgálat kezdetekor és zárásakor, valamint a vizsgálat során havi rendszerességgel került sor. A vizsgálat során az alábbi adatokat mértük, illetve azoknak az átlag- és szórásértékeit számoltuk ki:

- ♦ STV-be állítási életkor (nap)
- ♦ életkor STV zárásakor (nap)
- ♦ STV-ben töltött idő (nap)
- ♦ STV-be állítási súly (kg)
- ♦ zárósúly (kg)
- ♦ súlyváltozás STV alatt (kg)
- ♦ súlygyarapodás életnapra vetítve (g/nap)
- ♦ súlygyarapodás az STV alatt (g/nap)

Az alapadatok átlag szórás- és szélsőértékeit évenkénti bontásban az 1-6. táblázatban foglaltuk össze. Az adatok szerint az 1990-es években a növendék bikákat általában fiatalabb korban (169-213 nap), a 2000-es években pedig idősebb korban (231-294 nap) állították vizsgálatba (1. táblázat). A beállítási életkor az IBR következtében növekedett, ugyanis a bikaborjak anyját vakcinázták, így a kolosztális immunitás miatt a borjak csak később lesznek IBR negatívak, ami előfeltétele a tenyészbika-jelöltségnek.

A legkisebb súlyban beállított egyed 1994-ben 116 kg-os súllyal került be, a legnagyobb mért értékkel pedig 2004-ben találkoztunk, mely 555 kg volt (2. táblázat). Az összes vizsgált növendék bika beállítási súlyának átlaga 297 kg volt. Növekvő trendet figyelhetünk meg az évek előrehaladtával a beállítási súlyban. Ez szoros összefüggést mutat a beállítási életkor növekedésével.

A legkisebb záró súlyt, 377 kg-ot 1994-ben, a legnagyobbat, 769 kg-ot 2000-ben tapasztaltuk (3. táblázat). A zárásakor átlagosan 544 kg-ot értek el az egyedek a vizsgált időszakban. A záró súlyok tekintetében nem tapasztaltunk

jelentős eltéréseket, ami a vizsgálatban eltöltött idő rövidülésével magyarázható.

Az STV alatti súlyváltozásban a legkisebb értéket 2006-ban (145 kg), a legnagyobb értéket 2000-ben (342 kg) mértük (4. táblázat). A súlyváltozás mértéke 2001-ben csökkenésnek indult, 2003 után jelentősen visszaesett, majd ezután a további években stagnált, illetve csekély mértékű emelkedés volt tapasztalható. Az említett változások az STV-ben töltött idő rövidülésével magyarázhatóak.

Az 5. táblázat adatai szerint átlagosan 1714 g/napos súlygyarapodást értek el az állatok a vizsgált időszak alatt. A legkisebb súlygyarapodási értékkel 2006-ban (1169 g/nap) találkoztunk. Ugyanakkor 2002-ben 2908 g/nap ki-magasló értéket regisztráltuk. A bemutatott értékek a kistestű húsmarhafajták eredményét jóval felülmúlják, és a nagytestű húsmarha fajták értékei közt is megállják a helyüket. 2004-ben tapasztalható volt egy törés a súlygyarapodási értékekben, ami annak tulajdonítható, hogy a vizsgálatok helyszíne megváltozott. Ezt követően azonban az eredmények ismét javuló tendenciájúak.

A 6. táblázat szerint az élet napi súlygyarapodás értéke 1424 g/nap volt. A legkisebb súlygyarapodás 2000-ben (987 g/nap), a legmagasabb pedig 2003-ban (1754 g/nap) volt. Az általunk mért élet napi súlygyarapodás magasabb volt (1424 g/nap), mint az irodalomban megtalálható adatok (1125 g/nap). A súlygyarapodási értékek életnapra vetítve a Magyartarka Tenyésztők Egyesületének mért és publikált adataihoz (1354 g/nap) viszonyítva valamivel magasabb értéket mutattak.

Az eredményeket összefoglalva megállapítható, hogy a magyartarka növendék bikák az 1990-es években általában fiatalabb, a 2000-es években pedig idősebb korban kerültek STV-be. Figyelemre méltó az STV alatt elért súlygyarapodás, amely átlagosan 1714 g/nap és az élet napi gyarapodás, amely 1424 g/nap volt. Ezek az eredmények kedvezőbbek, mint amit a korábbi irodalmi forrásmunkákban olvashatunk. Az átlagos súlygyarapodás 2005-2006-ig a kiugró értékek ellenére nem mutat javulást, az azt követő időszakban azonban a teljesítmény trendje javuló. Leszögezhető, hogy a magyartarka bikák növekedései erőlye nemzetközi összehasonlításban és más fajtákéhoz viszonyítva is kimagasló.

év	létszám	átlag(\bar{X})	szórás(s)	min	max
életkor(nap)					
1994	16	196,69	35,57	133,00	261,00
1995	18	169,00	20,91	135,00	210,00
1996	26	185,77	25,95	144,00	250,00
1997	13	198,54	19,97	162,00	232,00
1998	18	213,06	29,02	168,00	274,00
1999	17	208,29	38,48	150,00	278,00
2000	27	230,70	50,08	169,00	376,00
2001	30	248,90	37,38	178,00	354,00
2002	15	251,53	18,76	223,00	283,00
2003	20	248,00	41,06	195,00	308,00
2004	24	285,83	41,44	223,00	394,00
2005	23	279,13	47,20	208,00	385,00
2006	25	294,36	46,71	204,00	407,00
2007	15	273,93	41,61	206,00	342,00
Összesen	288	237,41	53,67	133,00	407,00

1. táblázat A növendék bikák STV-be állítási életkora

év	létszám	átlag(\bar{X})	szórás(s)	min	max
záró súly (kg)					
1994	16	438,31	36,08	377,00	520,00
1995	18	498,72	53,56	404,00	593,00
1996	26	526,27	54,65	398,00	623,00
1997	13	522,46	40,70	447,00	575,00
1998	18	531,78	54,00	419,00	625,00
1999	17	543,18	71,81	433,00	675,00
2000	27	546,89	84,96	396,00	769,00
2001	30	580,10	71,46	436,00	746,00
2002	15	539,40	48,60	458,00	630,00
2003	20	548,70	55,62	440,00	650,00
2004	24	586,25	62,81	459,00	731,00
2005	23	552,30	59,64	456,00	692,00
2006	25	580,48	77,65	391,00	726,00
2007	15	570,60	59,16	479,00	701,00
Összesen	288	544,52	71,11	377,00	769,00

3. táblázat A növendék bikák STV záró súlya

év	létszám	átlag(\bar{X})	szórás(s)	min	max
súlygyarapodás (g/nap)					
1994	16	1950,11	194,79	1422,62	2211,68
1995	18	1604,50	138,58	1398,81	1869,05
1996	26	1666,90	126,78	1434,52	1952,38
1997	13	1707,42	109,24	1470,24	1886,90
1998	18	1610,74	138,18	1335,37	1827,38
1999	17	1683,04	110,53	1467,84	1930,38
2000	27	1598,32	216,32	1220,24	2035,71
2001	30	1674,40	184,54	1422,62	2220,18
2002	15	2067,48	416,78	1350,99	2908,26
2003	20	1972,05	357,30	1570,25	2693,07
2004	24	1638,51	231,70	1245,90	1967,21
2005	23	1619,76	201,93	1226,56	1944,44
2006	25	1678,28	218,87	1169,35	2096,77
2007	15	1754,93	238,37	1291,67	2133,33
Összesen	288	1714,52	253,94	1169,35	2908,26

5. táblázat A növendék bikák súlygyarapodása az STV alatt

év	létszám	átlag(\bar{X})	szórás(s)	min	max
beállítási súly (kg)					
1994	16	170,06	40,90	116,00	281,00
1995	18	229,17	43,59	140,00	315,00
1996	26	246,23	50,36	134,00	336,00
1997	13	235,62	42,08	173,00	310,00
1998	18	273,50	32,02	215,00	341,00
1999	17	261,41	71,14	182,00	408,00
2000	27	278,37	91,86	173,00	515,00
2001	30	309,90	76,08	161,00	501,00
2002	15	280,33	55,31	211,00	386,00
2003	20	324,45	62,04	213,00	432,00
2004	24	387,71	61,73	297,00	555,00
2005	23	351,43	59,33	233,00	452,00
2006	25	373,80	72,94	200,00	506,00
2007	15	360,00	65,67	223,00	467,00
Összesen	288	297,11	85,40	116,00	555,00

2. táblázat A növendék bikák STV-be állítási súlya

év	létszám	átlag(\bar{X})	szórás(s)	min	max
súlyváltozás (kg)					
1994	16	268,25	16,20	239,00	303,00
1995	18	269,56	23,28	235,00	314,00
1996	26	280,04	21,30	241,00	328,00
1997	13	286,85	18,35	247,00	317,00
1998	18	258,28	38,27	168,00	307,00
1999	17	281,76	16,26	251,00	309,00
2000	27	268,52	36,34	205,00	342,00
2001	30	270,20	27,49	207,00	328,00
2002	15	259,07	29,26	204,00	317,00
2003	20	224,25	22,99	190,00	272,00
2004	24	198,54	28,23	152,00	240,00
2005	23	200,87	24,88	157,00	245,00
2006	25	206,68	26,43	145,00	260,00
2007	15	210,60	28,60	155,00	256,00
Összesen	288	247,41	41,40	145,00	342,00

4. táblázat A növendék bikák súlyváltozása STV alatt

év	létszám	átlag(\bar{X})	szórás(s)	min	max
súlygyarapodás (g/nap)					
1994	16	1344,92	202,52	1021,68	1634,24
1995	18	1481,12	143,79	1224,78	1677,02
1996	26	1489,24	129,55	1248,66	1733,33
1997	13	1423,18	93,70	1208,11	1530,30
1998	18	1425,79	118,85	1160,38	1607,67
1999	17	1445,03	113,90	1209,50	1599,53
2000	27	1371,88	135,14	987,53	1655,98
2001	30	1410,57	127,34	1009,26	1616,34
2002	15	1417,43	100,98	1247,96	1560,85
2003	20	1504,12	147,60	1234,72	1754,66
2004	24	1442,97	104,40	1264,96	1724,14
2005	23	1384,01	124,91	1140,27	1664,88
2006	25	1376,14	111,23	1089,36	1528,60
2007	15	1453,69	119,14	1204,28	1736,20
Összesen	288	1424,97	133,73	987,53	1754,66

6. táblázat A növendék bikák súlygyarapodása életnapra vetítve

MAGYARTARKA TENYÉSZBIKÁK SZAPORÍTÓANYAGÁNAK ÁRJEGYZÉKE

érvényes: 2009. július 1-től

KLSZ	NÉV	űj	KK	Megb. %	Tej kg	Zsir kg	Zsir%	Feh kg	Feh%	Ráma	Izm.	Testal.	Tőgy	Szom. Sejt.	Haszn.élettart.	Hús TÉ	SV %	KTI	ÁR FT+ÁFA
14179	BONYHÁDI PÁLINKÁS ZITAT		AB	97	1043	37	-0,08	26	-0,18	108	94	103	113	96	103	93		131	1700
14180	NYÖGÉRI PÖTTYÖS JOBBÁGY															106	102		1700
14500	MINDSZENTI REFRÉN ZITAT		BB	97	842	33	-0,01	32	0,06	101	88	107	116	115	94	92		132	2200
15511	TEVELI TAKAROS HEXSTERN		AB	87	516	27	0,14	20	0,05	110	90	108	110	93	115	112		120	1700
15669	TEVELI TRIÓ JOGOS		AA	84	548	33	0,23	27	0,17	103	92	96	101	88	98	100		126	1700
15672	JÁKI TEKERGŐ HUSALDO		AA	90	871	35	0,01	25	-0,09	98	93	87	102	90	114	102		129	2200
15894	BONYHÁDI VIDÁM HUSALDO		AB	84	744	24	-0,11	21	-0,09	109	98	90	116	94	107	116		122	1700
15985	MÉNESBIRTOK VIHAR SPIRO		AA	83	828	31	-0,04	22	-0,12	114	100	98	111	103	99	102		125	1700
16113	BONYHÁDI VALLOMÁS LEHEL		AA	83	1187	33	-0,26	30	-0,19	106	85	94	113	108	88	138		134	3000
16403	BONYHÁDI ZÖMÖK HUCKI		AA	84	644	23	-0,05	24	0,04	116	101	94	80	125	81	110		123	1700
16454	KOCSÉRI ZEFÍR LENGE		AA	83	1267	38	-0,22	40	-0,06	91	82	108	119	100	113	86		142	3000
16455	KOCSÉRI ZENIT SPIRO															107			1700
16528	KOCSÉRI ZSENGE INDIANER P															128	102		1700
16700	JÁKI ZSONGLÓR SAMURAI		BB	82	1162	41	-0,1	36	-0,07	112	65	99	110	102	83	100		139	3000
16930	BONYHÁDI ACÉL HORWART															115			1700
17043	KOCSÉRI APAFI SAMURAI		AB	75	1003	36	-0,07	28	-0,12	100	80	101	107	97	88	94		132	2200
17076	DERECSEI ASTORIA INDIANER P															107	103		1700
17077	DERECSEI ALFA PASSZÍV P															108	100		1700
17336	BONYHÁDI ACHILLES LOTARRY		AA	77	801	36	0,08	28	0,01	105	87	102	111	102	101			130	2200
17337	KOCSÉRI ARÉNA LOTARRY		AA	79	862	60	0,5	36	0,13	109	85	102	112	93	107	91		141	3000
17367	MÉNESBIRTOK AJTONY RABATT		AB	75	603	34	0,21	24	0,07	122	101	111	104	108	102	114		125	2200
17368	KOCSÉRI AMŰR HUMLANG		AB	73	725	33	0,08	23	-0,04	96	105	97	93	85	102			126	1700
17508	BONYHÁDI BALLAGÓ HUMLANG		AB	74	1012	27	-0,25	27	-0,14	109	91	89	96	113	100			129	2200
17570	BONYHÁDI BERTALAN HUMLANG		AB	73	814	26	-0,13	20	-0,15	94	78	105	111	99	109	91		123	2200
17571	KOCSÉRI BETON RANDY		AA	78	793	33	0,03	24	-0,06	101	91	88	98	122	95	104	101	127	2200
17572	JÁKI BÁRÓ HORWART		AA	70	625	35	0,21	21	-0,01	109	98	97	115	103	102	109		124	1700
17722	KOCSÉRI BENNFENTES HORWART		AA	73	896	30	-0,11	28	-0,05	117	90	106	109	115	100	89		129	2200
18031	BONYHÁDI CIMBORA RUMBA-ET	*	AA	72	948	38	0,01	27	-0,1	115	92	97	117	102	101			131	3000
18110	JÁKI CUDAR RUMBA	*	AA	71	857	25	-0,18	28	-0,02	115	97	102	116	110	107			128	2200
18428	GENCSAPÁTI CINKE REX	*	AA	65	789	34	0,05	26	-0,02	114	92	106	119	77	102	80		128	2200
18429	JÁKI CSÓKA RADNAB	*	AA	64	570	24	0,03	19	-0,01	110	99	107	105	103	105	94	100	120	2200
19008	POLÁNYI DRÁVA ZSENGE P															127	101		2200
19301	DERECSEI ÉTLAP SUPERY P	*																103	2200
19302	DERECSEI ÉTŰD SUPERY P	*																101	1700
19958	DERECSEI ENZIM VIDÁM P	*																104	2200

XVI. Alföldi Állattenyésztési Napok Hódmezővásárhely, 2009. április 24-26.

XVI. Alföldi Állattenyésztési Napok

Hódmezővásárhely, 2009. április 24-26.

fotó: dr. Húth Balázs, Vágó Barnabás

XVI. Alföldi Állattenyésztési Napok

Hódmezővásárhely, 2009. április 24-26.

